

6. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ / ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ / ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ (ΚΠΠ)

Από την αρχή της λειτουργίας του, οι κάτοικοι της Κρήτης αντιμετώπισαν το Τμήμα Ιατρικής με αυξημένο ενδιαφέρον και προσδοκίες που σχετίζονται με την προοπτική για βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών υγείας. Η δυνατότητα ανάπτυξης της ιατρικής περίθαλψης στο νησί της Κρήτης, έτσι που να μην χρειάζεται η διακομιδή ασθενών προς τα νοσοκομεία της Αθήνας ή και του εξωτερικού, δηλαδή η επίτευξη της αυτάρκειας στην ιατρική περίθαλψη, ήταν ένας στόχος που συγκέντρωσε το ενδιαφέρον της κοινωνίας της Κρήτης. Οι προσδοκίες αυτές οδήγησαν στη διαμόρφωση πολλαπλών σχέσεων συνεργασίας μεταξύ του Τμήματος και των μελών ΔΕΠ με το κοινωνικό περίγυρο, που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Στο πρώτο μέρος αυτού του Κεφαλαίου θα γίνει μια παρουσίαση των συνεργασιών του Τμήματος με τους κοινωνικούς/ πολιτιστικούς/ παραγωγικούς φορείς και στο δεύτερο μέρος θα γίνει μια συνολική αποτίμηση, ακολουθώντας τα σημεία – ερωτήματα που υπάρχουν στο πλαίσιο αξιολόγησης της Α.Δ.Π.

6.1 Συνεργασίες Τμήματος Ιατρικής με Κοινωνικούς Φορείς

6.1.1 Δημιουργία Συλλόγων Υποστήριξης του Τμήματος

Κατά τη δεκαετία του 1990 δημιουργήθηκαν ορισμένα σωματεία που έχουν στόχο την υποστήριξη του Τμήματος γενικότερα, ή συγκεκριμένων κλινικών του που λειτουργούν στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο. Μεταξύ αυτών είναι:

- Ο Σύλλογος Φίλων Ιατρικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Κρήτης
- Μορφωτικός Σύλλογος Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Κρήτης (Μουσείο Ιστορίας της Ιατρικής της Κρήτης)
- «ΕΥ ΖΗΝ»: Σύνδεσμος Υποστήριξης της Νευρολογικής Κλινικής του ΠΑ.Γ.Ν.Η.
- «Μέριμνα»: Σύνδεσμος Υποστήριξης της Καρδιολογικής Κλινικής
- «Ηλιαχτίδα»: Σύνδεσμος Υποστήριξης της Παιδιατρικής Αιματολογίας-Ογκολογίας
- Π.Ε.Β.Ε. (Παγκρήτια Ένωση Βιοϊατρικής Έρευνας)
- Σύλλογος Ρευματοπαθών Κρήτης
- Σύλλογος «ΕΥ ΖΩ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ»

Τα σωματεία αυτά συγκεντρώνουν, από δωρεές, χορηγίες και εκδηλώσεις, χρηματικά ποσά τα οποία χρησιμοποιούνται για την χορήγηση υποτροφιών σε ιατρούς και άλλους επιστήμονες υγείας στη διάρκεια της μεταπτυχιακής τους εκπαίδευσης, για την αγορά εξοπλισμού και για την χρηματοδότηση ερευνητικών δραστηριοτήτων.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα σωματεία δραστηριοποιούνται στην υποστήριξη των ασθενών και των συγγενών τους και στην παροχή ιατρικής φροντίδας κατ' οίκον σε εξειδικευμένες περιπτώσεις.

Συγκεκριμένο έργο έχει ο Μορφωτικός Σύλλογος Επιστημών Υγείας που έχει ειδικό στόχο τη δημιουργία Μουσείου Ιστορίας της Ιατρικής, συνδέοντας το Τμήμα Ιατρικής με το ιστορικό γίγνεσθαι, από τους Μινωικούς χρόνους μέχρι σήμερα. Το Μουσείο έχει ήδη συγκεντρώσει

ιατρικό εξοπλισμό, μηχανήματα και εργαλεία, υγειονομικό υλικό, βιβλία, εκδόσεις και φωτογραφίες από τους τελευταίους δύο αιώνες ιατρικής παρουσίας στο νησί της Κρήτης. Δυστυχώς ακόμη δεν έχει βρεθεί ο χώρος όπου θα εκτεθούν μόνιμα τα αντικείμενα που έχουν συγκεντρωθεί.

6.1.2 Χορηγίες και Υποτροφίες

Εκτός από τις δραστηριότητες των συνδέσμων εθελοντικής προσφοράς που ήδη αναφέρθηκαν, ορισμένες από τις χορηγίες τους έδωσαν τη δυνατότητα για δημιουργία εξειδικευμένων μονάδων και υπηρεσιών στο Τμήμα Ιατρικής και στο Νοσοκομείο. Αυτές συμπεριλαμβάνουν: το *Βαρδινογιάννιο Εργαστήριο Μεταμοσχεύσεων και Μικροχειρουργικής του Οφθαλμού (Β.Ε.Μ.Μ.Ο.)* (χορηγία Θεόδωρου Βαρδινογιάννη), τη *Μονάδα Οξέων Εγκεφαλικών Επεισοδίων* (χορηγία του Συλλόγου Υποστήριξης Νευρολογικής Κλινικής «ΕΥ ΖΗΝ») και τη *Μονάδα Εντατικής Θεραπείας Παιδών* (ως και τον υπό ανέγερση ξενώνα του ΠΑ.Γ.Ν.Η. για καρκινοπαθείς και τις οικογένειές τους) (χορηγία Ιδρύματος Νιάρχου).

Επίσης, η χορήγηση υποτροφιών σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές από δωρεές και κληροδοτήματα δίνουν την ευκαιρία επιβράβευσης της αριστείας και ανάπτυξη ευγενούς άμιλλας μεταξύ των φοιτητών. Οι υποτροφίες αυτές επιτρέπουν σε ορισμένους φοιτητές που έχουν ανάγκη οικονομικής υποστήριξης να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους. Ειδικότερα, σε προπτυχιακούς φοιτητές είναι διαθέσιμες οι υποτροφίες από το κληροδοτήμα *Ειρήνης Καδδαϊτάκη*, η υποτροφία από τη φαρμακευτική εταιρεία *Glaxo-Smitbklein* και η υποτροφία *Κώστα Παρίση*. Σε μεταπτυχιακούς φοιτητές είναι διαθέσιμες οι υποτροφίες της *Μαρίας Μανασάκη* (από το ομώνυμο κληροδοτήμα), η υποτροφία *Χριστίνας Σπυράκη* (από το Ιατρικό Τμήμα του ΠΚ προς τιμήν της πρώην Πρυτάνεως και Υπουργού) καθώς και οι υποτροφίες *Χρυσούδας Μπουρλώτου* και *Κώστα Προχεράρη* (για αριστεύσαντες φοιτητές του ΠΜΣ Νευροεπιστήμες) από το σύλλογο Υποστήριξης της Νευρολογικής Κλινικής ΠΑ.Γ.Ν.Η. «ΕΥ ΖΗΝ».

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στις περιπτώσεις κληροδοτημάτων και δωρεών που δώρισαν στο Τμήμα Ιατρικής ακίνητη περιουσία. Ενώ οι προσφορές αυτές είναι σημαντικές, η αξιοποίηση τους με τρόπο που να συνδυάζει την οικονομική ενίσχυση του Τμήματος με την αποδοτικότερη λειτουργία της ίδιας της περιουσίας αποτελεί ζητούμενο, όχι μόνο για το Τμήμα Ιατρικής αλλά και για τα Ελληνικά ΑΕΙ γενικότερα.

6.1.3 Οργάνωση Συνεδρίων

Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής έχουν αναλάβει πολλαπλές πρωτοβουλίες για την οργάνωση και διεξαγωγή συνεδρίων στην Κρήτη, που συμβάλουν σημαντικά στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση των ιατρών και των άλλων επαγγελματιών υγείας. Τρία διεθνή συνέδρια λαμβάνουν χώρα σε τακτική βάση στην Κρήτη και οργανώνονται από μέλη ΔΕΠ του ΠΚ (κατάλογος διεθνών συνεδρίων που οργανώθηκαν από μέλη ΔΕΠ του ΙΠΠΚ την περίοδο 2003-2007 δίδονται στο *Παράρτημα Γ. VII*). Ενδεικτικά, η Οφθαλμολογική Κλινική διοργανώνει ετησίως και για τα τελευταία 20 χρόνια τα διεθνή *συνέδρια Aegean Cornea Meeting* (<http://www.aegeancornea.gr/Aegean-Cornea-IX/viewer.php>) και *Aegean Retina Meeting* (<http://www.aegeanretina.gr/Aegean-Retina-X/viewer.php?pgid=1>) με σημαντική απήχηση στο κόσμο της διεθνούς Οφθαλμολογίας. Η Νευρολογική Κλινική διοργανώνει από το 2004 το διεθνές συνέδριο *Aegean Meeting on Neurological Therapeutics* (<http://aegean.med.uoc.gr/>) που αφορά τις τρέχουσες εξελίξεις στη θεραπευτική και τους μοριακούς μηχανισμούς παθογένειας των νοσημάτων του νευρικού συστήματος φέρνοντας κοντά κορυφαίους επιστήμονες από όλο τον κόσμο. Η παρακολούθηση του συνεδρίου από μεταπτυχιακούς φοιτητές,

μεταδιδακτορικούς ερευνητές και μέλη ΔΕΠ του Ιατρικού Τμήματος του ΠΚ έχει συμβάλει στην προώθηση της έρευνας στις νευροεπιστήμες. Επιπρόσθετα, ένας σημαντικός αριθμός ελληνικών συνεδρίων και μετεκπαιδευτικών σεμιναρίων οργανώνονται από Κλινικές του ΠΑ.Γ.Ν.Η. Στα συνέδρια/σεμινάρια αυτά, που συχνά οργανώνονται σε συνεργασία με διεθνείς, εθνικούς ή τοπικούς επιστημονικούς φορείς, συμμετέχουν κορυφαίοι ερευνητές από το εξωτερικό και από την Ελλάδα, δίνοντας την ευκαιρία για άμεση ενημέρωση των συνέδρων για τις τελευταίες προόδους στην ιατρική επιστήμη. Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής: 1) *Μετεκπαιδευτικά σεμινάρια στη Διαδραστική Χειρουργική* της Οφθαλμολογικής Κλινικής που διοργανώνονται 2-3 φορές το χρόνο. 2) *Μετεκπαιδευτικά Σεμινάρια με θέμα «Βασικές αρχές μηχανικού αερισμού»* που διοργανώνονται από την Μονάδα Εντατικής Θεραπείας Ενηλίκων 2 φορές το χρόνο, 3) Ετήσια Μετεκπαιδευτικά Σεμινάρια Παθολογικής Ογκολογίας, 4) Ετήσια Μετεκπαιδευτικά Σεμινάρια *Βασικής Υποστήριξης Της Ζωής Παιδιών (Pediatric Life Support)* και *Προχωρημένης Υποστήριξης της Ζωής Παιδιών (Advanced Pediatric Life Support)* οργανώνεται από τη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας Παιδών, 5) Μετεκπαιδευτικά Σεμινάρια Ακτινολογίας, 6) Μονοθεματικά Συμπόσια Αναισθησιολογίας ανά διαιτία, 7) Ετήσια Μετεκπαιδευτικά Σεμινάρια Κρανιοεγκεφαλικών Κακώσεων, Υδροκεφαλίας Φυσιολογικής Πίεσης, Όγκοι εφίππιου και παραεφίππιακής περιοχής της Νευροχειρουργικής Κλινικής κ.α.

6.1.4 Δραστηριότητες στην Κοινωνία

Η προαγωγή της υγείας ενός πληθυσμού απαιτεί δράσεις και παρεμβάσεις στην κοινωνία, με στόχο την προστασία της υγείας και την πρόληψη. Η Κρήτη είναι γνωστή για τους άριστους δείκτες υγείας που οφείλονται στο παραδοσιακό τρόπο ζωής και τη Μεσογειακή δίαιτα. Από την άλλη, ορισμένες παραδοσιακές πρακτικές αντανάκλουν δυσεπίλυτα κοινωνικά προβλήματα και πολιτισμικά φαινόμενα, ενώ και ο παραδοσιακός τρόπος ζωής υποκαθίσταται από «σύγχρονες» συνήθειες και πρακτικές. Αρκετές δραστηριότητες του Τμήματος Ιατρικής έχουν στόχο την παρέμβαση στους ευρύτερους παράγοντες αυτούς που προσδιορίζουν την υγεία. Ενδεικτικά, η μελέτη της Μεσογειακής διατροφής συνδέθηκε με τη συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας για την παραγωγή σχολικού υλικού που έχει στόχο την υγιεινή διατροφή και η μελέτη των λοιμωδών νόσων συνδέθηκε με τη δημιουργία Κέντρου Διάγνωσης και Καταπολέμησης Ζωνόσεων.

Ιδιαίτερη αναφορά αξίζει να γίνει στο δίκτυο συνεργασίας του Τομέα Κοινωνικής Ιατρικής με τα Κέντρα Υγείας της Κρήτης: δημιουργήθηκε αρχικά με στόχο την εκπαίδευση των φοιτητών στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας αλλά σταδιακά περιέλαβε τη συνεργασία σε ερευνητικές δραστηριότητες καθώς και στην αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχουν τα Κέντρα Υγείας. Επιπροσθέτως, οι κινητές μονάδες των διαφόρων κλινικών και εργαστηρίων και οι γιατροί του Αιγαίου του ΠΑΓΝΗ προσφέρουν σημαντικό κοινωνικό έργο στην περιφέρεια, φροντίζοντας χιλιάδες ασθενείς σε απομακρυσμένες περιοχές της Κρήτης και των νησιών του Αιγαίου.

6.1.5 Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου (ΠΑ.Γ.Ν.Η.)

Η λειτουργία του Τμήματος Ιατρικής είναι, εξ'ορισμού, άρρηκτα συνδεδεμένη με τη λειτουργία του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ηρακλείου. Το ΠΑ.Γ.Ν.Η., που χτίστηκε σε οικόπεδο που παραχωρήθηκε για το σκοπό αυτό από το Πανεπιστήμιο Κρήτης, είναι νοσοκομείο του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.) που υπάγεται στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και όπου είναι εγκατεστημένες και λειτουργούν οι Κλινικές και τα Εργαστήρια του Πανεπιστημίου που παρέχουν ιατρικές υπηρεσίες. Επίσης λειτουργούν σε αυτό ορισμένες κλινικές του Ε.Σ.Υ.

Ο κύριος σκοπός του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου είναι η παροχή τριτοβάθμιας περίθαλψης,

με την ανάπτυξη μονάδων υψηλής εξειδίκευσης που είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν και τα πιο δύσκολα περιστατικά χωρίς παραπομπή σε άλλα νοσοκομεία της Ελλάδας ή του εξωτερικού. Παράλληλα, το ΠΑ.Γ.Ν.Η. παρέχει δευτεροβάθμια περίθαλψη στα πλαίσια της κάλυψης των αναγκών της εφημερίας (και της εκπαίδευσης), αλλά και πρωτοβάθμια περίθαλψη, στα πλαίσια του Τμήματος Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ) και των εξωτερικών ιατρείων. Εξίσου σημαντικός σκοπός του ΠΑ.Γ.Ν.Η. είναι η εκπαίδευση των φοιτητών της ιατρικής και των άλλων επαγγελματιών υγείας, η μεταπτυχιακή εκπαίδευση ειδικευομένων ιατρών και η συνεχιζόμενη εκπαίδευση των ιατρών και των άλλων επιστημών υγείας. Η διεξαγωγή κλινικής και κλινικο-εργαστηριακής έρευνας είναι ο τρίτος άξονας των σκοπών του νοσοκομείου.

Η ανάπτυξη του Νοσοκομείου, από το 1989 που άρχισε να λειτουργεί, είναι συνεχής και μπορεί να χαρακτηριστεί σε σημαντικό βαθμό ολοκληρωμένη. Βέβαια, η πρόοδος δεν ήταν πάντοτε ευθύγραμμη, ενώ στα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του έπρεπε να αντιμετωπιστούν σημαντικά προβλήματα που αφορούσαν τη φύση και τον τρόπο λειτουργίας του, ενώ ακόμη και σήμερα υπάρχουν ορισμένες δραστηριότητες που δεν έχουν αναπτυχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό. Επιπλέον, η συνεχής πρόοδος της ιατρικής, η ανάγκη ανανέωσης του βιοϊατρικού τεχνολογικού εξοπλισμού του νοσοκομείου και οι ανάγκες που αυξάνονται λόγω της δημογραφικής γήρανσης και των «σύγχρονων» επιδημιολογικών τάσεων, επιβάλλουν τη συνεχή αναβάθμιση και αναδιοργάνωση των υπηρεσιών του.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, η λειτουργία ειδικών μονάδων και τμημάτων στο νοσοκομείο, που χρησιμοποιούν τις πιο σύγχρονες και πρωτοποριακές μεθόδους διάγνωσης και θεραπείας είναι το στοιχείο που δίνει στο ΠΑ.Γ.Ν.Η. τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του και που οδήγησαν στην επίτευξη του στόχου της αυτάρκειας της Κρήτης στα τέλη της δεκαετίας του 1990, μόλις 10 χρόνια από την έναρξη της λειτουργίας του. Βέβαια η «αυτάρκεια» είναι σε κάποιο βαθμό «στατιστικό φαινόμενο», καθότι ακόμη διακομίζονται ορισμένες περιπτώσεις εκτός Κρήτης (π.χ. καρδιοχειρουργικά περιστατικά), ενώ σε άλλες περιπτώσεις εισάγονται στο ΠΑ.Γ.Ν.Η. ασθενείς από άλλες υγειονομικές περιφέρειες της χώρας, είτε ως επείγοντα περιστατικά είτε σε αναζήτηση των εξειδικευμένων μεθόδων που εφαρμόζονται στο ΠΑ.Γ.Ν.Η.

Σημαντικό στοιχείο για την επίτευξη των στόχων του ΠΑ.Γ.Ν.Η. είναι η στενή συνεργασία των διοικήσεων του Νοσοκομείου και της Υγειονομικής Περιφέρειας Κρήτης με το Τμήμα Ιατρικής. Η εξασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης του Νοσοκομείου από το Υπουργείο Υγείας είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη συνεχή και απρόσκοπτη αναβάθμιση της ιατρικής φροντίδας που παρέχεται. Επίσης, κρίσιμες παράμετροι είναι η συνεργασία της νοσηλευτικής υπηρεσίας αλλά και των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών με την ιατρική υπηρεσία και η συνεχής ανάπτυξη και αναβάθμισή τους. Η ανέγερση του 4^{ου} ορόφου της Γ' Πτέρυγας, η επέκταση του ΤΕΠ και των εργαστηρίων, η χωροταξική αναδιοργάνωση και η εισαγωγή μεθόδων πιστοποίησης ποιότητας, που υλοποιούνται ή σχεδιάζονται από το νοσοκομείο αποτελούν σημαντικά στοιχεία για την βελτίωση των υπηρεσιών του Νοσοκομείου στα επόμενα χρόνια.

6.1.6 Σχέση με άλλα Νοσοκομεία της Κρήτης

Η ισόρροπη ανάπτυξη όλων των βαθμίδων της ιατρικής φροντίδας, σε μία γεωγραφικά προσδιορισμένη (νησιωτική) περιοχή με 600.000 κατοίκους είναι απαραίτητη αλλά και επιβλητική, με σκοπό την καλύτερη δυνατή αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των υπηρεσιών υγείας. Αυτό συνεπάγεται την ανάπτυξη της Τριτοβάθμιας Φροντίδας με κύριο φορέα το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ηρακλείου, της Δευτεροβάθμιας Φροντίδας στα υπόλοιπα

Γενικά Νοσοκομεία της Κρήτης και της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας στο σύνολο του νησιού. Στην ανάπτυξη αυτή θα πρέπει να συμμετέχει ενεργά και το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Όμως πρέπει να επισημανθεί ότι, παρά τις προσπάθειες που έγιναν κατά καιρούς, δεν έχει βρεθεί ένας τρόπος θεσμικής διασύνδεσης και συν-λειτουργίας των διαφόρων μονάδων του Ε.Σ.Υ. (και πολύ περισσότερο, του ιδιωτικού τομέα), με το ΠΑ.Γ.Ν.Η. και με το Τμήμα Ιατρικής. Βέβαια, όποτε χρειάζεται οι ασθενείς διακομίζονται στο ΠΑ.Γ.Ν.Η. και κατά περίπτωση συνεργασίες υπάρχουν, κυρίως με επιστημονικό και εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Όμως, η λειτουργία του κάθε νοσοκομείου συνεχίζει να αναπτύσσεται χωρίς ουσιαστική αναφορά στη λειτουργία των άλλων νοσοκομείων της Υγειονομικής Περιφέρειας και χωρίς την απαραίτητη σύνδεση με την ανάπτυξη του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Παράλληλα, σημαντικό έλλειμμα παρουσιάζει η Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας στην Κρήτη, όπως άλλωστε και στην υπόλοιπη χώρα. Παρά τη δημιουργία του Δικτύου των Κέντρων Υγείας με το Τμήμα Ιατρικής, τα Κέντρα Υγείας των μη αστικών περιοχών συνεχίζουν να εμφανίζουν χρόνιες αδυναμίες, ενώ στις αστικές περιοχές η έλλειψη ενιαίας και συντονισμένης Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας επηρεάζει αρνητικά τη λειτουργία του ΠΑ.Γ.Ν.Η.

6.1.7 Τελική Αποτίμηση των Συνεργασιών του Τμήματος με Κοινωνικούς, Παραγωγικούς και Πολιτιστικούς φορείς

Το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Κρήτης έχει, από τη φύση του, συγκεκριμένο ρόλο όσον αφορά την εκπαίδευση, την έρευνα και την περίθαλψη στην Κρήτη. Στις λειτουργίες του αυτές έχει συνεργαστεί με τους τοπικούς οργανισμούς και θεσμούς καθώς και με κοινωνικές ομάδες και φορείς που προϋπήρχαν ή που δημιουργήθηκαν για το σκοπό αυτό. Τα επιτεύγματα αυτής της σύνδεσης είναι υπαρκτά και σημαντικά.

6.2 Δυναμική του Τμήματος στην ανάπτυξη συνεργασιών με Κοινωνικούς, Παραγωγικούς και Πολιτιστικούς φορείς

Αρκετές από τις δράσεις του Τμήματος ανταποκρίθηκαν σε ευρύτερες ανάγκες της κοινωνίας (π.χ. η Αγωγή Υγείας στα σχολεία). Άλλες αναπτύχθηκαν με σκοπό την υποστήριξη συγκεκριμένων δραστηριοτήτων του Τμήματος και του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις, η πρωτοβουλία για τις δράσεις προήλθε από το Τμήμα και συνεπώς εκφράζει τα ενδιαφέροντα του Τμήματος και των μελών ΔΕΠ. Για να έχουν συνέχεια όσες από αυτές τις δράσεις αφορούν συνεργασία με την πολιτεία, θα πρέπει να τύχουν υποστήριξης από τους φορείς της πολιτείας (υπουργεία, Νομαρχίες, Δήμοι και άλλοι τοπικοί δημόσιοι φορείς) που έχουν την ευθύνη στο συγκεκριμένο πεδίο. Διαφορετικά, κινδυνεύουν να αποτελούν αποσπασματικές ενέργειες που έχουν μόνο άμεσο και πρόσκαιρο αποτέλεσμα. Αντίστοιχα, και οι δράσεις υποστήριξης προς το Τμήμα (εθελοντικά σωματεία και προσφορές) δεν θα πρέπει να εξαρτώνται από συγκεκριμένες συγκυρίες, αλλά να εντάσσονται σε μια δυναμική αλληλεπίδραση του Τμήματος με τους φορείς αυτούς.

6.3 Δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με Κοινωνικούς, Παραγωγικούς και Πολιτιστικούς Φορείς

Οι περισσότερες δραστηριότητες στο πεδίο αυτό αποτελούν προϊόν μάλλον συγκεκριμένων πρωτοβουλιών παρά αποτέλεσμα ενός θεσμικού-ιδρυματικού στρατηγικού σχεδιασμού. Θα πρέπει, στο επόμενο διάστημα, ορισμένες τουλάχιστον από τις συνεργασίες του Τμήματος (π.χ. συνεργασία με νοσοκομεία, Κέντρα Υγείας και άλλες υπηρεσίες υγείας να ενταχθούν) να ενταχθούν σε μια επεξεργασμένη και στοχευμένη δράση που θα αναβαθμίσουν το περιεχόμενο της συνεργασίας και την αποτελεσματικότητά της.

6.4 Βαθμός σύνδεσης της συνεργασίας με Κοινωνικούς, Παραγωγικούς και Πολιτιστικούς Φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία

Σε όλα τα επίπεδα (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό, συνεχιζόμενη εκπαίδευση), το εκπαιδευτικό έργο του Τμήματος Ιατρικής έχει άμεση σύνδεση με την κοινωνία. Όμως προς συζήτηση είναι το κατά πόσον το έργο αυτό πραγματοποιείται σε συνεργασία με τους ΚΠΠ φορείς – θέμα που μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ισχύει: Η προπτυχιακή εκπαίδευση συνδέεται μόνο στο βαθμό που οι φοιτητές εκτίθενται στις υπηρεσίες υγείας μέσα στην κοινότητα, στην Κλινική Άσκηση στα Κέντρα Υγείας, η μεταπτυχιακή σε συγκεκριμένες περιπτώσεις όπως τα ΠΜΣ Βιοηθικής και Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας, και η συνεχιζόμενη εκπαίδευση μόνο στις περιπτώσεις που τα Συνέδρια και οι άλλες δράσεις σχεδιάζονται σε συνεργασία με τους επιστημονικούς φορείς των υγειονομικών. Έτσι, παρότι η προσφορά του Τμήματος είναι συγκεκριμένη και ευδιάκριτη, αυτό που απουσιάζει είναι η θέση των κοινωνικών φορέων και η δική τους πρωτοβουλία για σύνδεση της εκπαίδευσης με τις δικές τους ανάγκες και προσδοκίες.

6.5 Συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη

Οι δραστηριότητες που αναφέρθηκαν πιο πάνω παρουσιάζουν μια ανομοιογένεια: το Τμήμα Ιατρικής προσφέρει προς την κοινωνία την τεχνογνωσία του σε θέματα περίθαλψης, έρευνας και εκπαίδευσης ενώ το κοινωνικό σύνολο προσφέρει προς το Τμήμα υποστήριξη (και πόρους). Θα είναι σημαντικό, στο επόμενο διάστημα, να αναζητηθούν τρόποι διαμόρφωσης μιας πιο ισόρροπης και αμφίδρομης σχέσης του Τμήματος Ιατρικής με τους κοινωνικούς και επιστημονικούς φορείς της Κρήτης έτσι ώστε το Τμήμα Ιατρικής να συμβάλλει όχι μόνο στην ανάπτυξη της υγείας αλλά και του πολιτισμού στην Κρήτη.